

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
STOP MOTION ΚΑΙ
ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

TOOL KIT

2023 ΕΛΕΥΣΙΣ
EUROPEAN CAPITAL
of CULTURE
2023ELEUSIS.EU

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
για τις ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Ελλάδα 2.0
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Με τη χρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης
NextGenerationEU

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

*ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΠΑΙΔΙΩΝ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ
ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ/ΕΣ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ*

ΟΦΕΛΗ

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Τεχνολογικός εξοπλισμός

Υλικά

ΠΩΣ ΚΑΝΩ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ

ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ

ΤΑΙΝΙΕΣ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ DOCU-ANIMATION

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ STOP-MOTION

ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΗΜΕΡΕΣ 1^η-10^η

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

■ ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η Προφορική Ιστορία είναι ένας κλάδος αλλά και ένα μεθοδολογικό εργαλείο της Ιστορίας. Αφορά τη συλλογή, μελέτη και διάσωση ιστορικής πληροφορίας υπό μορφής προφορικών μαρτυριών μέσα από τη διαδικασία της συνέντευξης με ανθρώπους που έχουν ζήσει γεγονότα του παρελθόντος. Αν και οι άνθρωποι πάντα διηγούνται προφορικά ιστορίες του παρελθόντος, και οι πρώτοι αναγνωρισμένοι ως ιστορικοί, ο Ηρόδοτος και ο Θουκυδίδης, έκαναν χρήση των προφορικών μαρτυριών για την καταγραφή της ιστορίας, η ανάγκη για τη χρήση αλλά και την οργάνωση και πλαίσιωση της Προφορικής Ιστορίας έγινε ιδιαίτερα αισθητή μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και, κυρίως, μετά την κοινωνική αφύπνιση της δεκαετίας του 1960, οι κοινωνικοί αγώνες της οποίας επηρέασαν και παρέσυραν και την ακαδημία. Πιο συγκεκριμένα, όταν κλήθηκαν ιστορικοί να γράψουν την ιστορία της αποικιοκρατίας, του Ολοκαυτώματος, των αγώνων της εργατικής τάξης, του φεμινιστικού κινήματος, των φοιτητικών αγώνων, συνειδητοποιήσαν ότι το υλικό των αρχείων δεν ήταν αρκετό διότι επικεντρωνόταν στη σκοπιά των φορέων εξουσίας και δεν συμπεριλάμβανε την εκδοχή/οπτική/εμπειρία των υποκειμένων που πρωταγωνιστούσαν στα γεγονότα-των αγωνιστών των αντι-αποικιακών κινημάτων, των επιζώντων των στρατοπέδων, των εργατών, των γυναικών, των νέων-επειδή δεν είχαν εξουσία και, συχνά, συγκαταλέγονταν

σε καταπιεσμένες και περιθωριοποιημένες κοινωνικές ομάδες. Έτσι, σταδιακά, για την/τον ιστορικό της Σύγχρονης Ιστορίας (20ος-21ος αι), η συλλογή μαρτυριών με τη μέθοδο της Προφορικής Ιστορίας εξελίχθηκε σε σημαντικό και σχεδόν αναπόδραστο μεθοδολογικό εργαλείο που λειτουργεί συμπληρωματικά και ενισχυτικά προς τη μελέτη του αρχαιικού υλικού. Ταυτόχρονα, η Προφορική Ιστορία σταδιακά συγκροτήθηκε και ως ξεχωριστός κλάδος της Ιστορίας με αναφορά στην ιστορική πληροφορία που έχει συλλεχθεί με τη μέθοδο των συνεντεύξεων και έχει οργανωθεί, ταξινομηθεί και διασωθεί σε αρχεία και βιβλιοθήκες (αρχεία προφορικών μαρτυριών) αλλά και στις ιστορικές πραγματείες που βασίζονται, κυρίως, σε αυτού του είδους τα δεδομένα.

■ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η Προφορική Ιστορία ως μεθοδολογική προσέγγιση της Ιστορίας είναι σημαντική διότι συμβάλλει στην ανάδειξη, διάσωση και διατήρηση της μνήμης ενός τόπου, μιας κοινότητας, μιας κοινωνικής ομάδας, μιας ολόκληρης κοινωνίας. Ταυτόχρονα, φωτίζει πτυχές της ιστορίας που έχουν παραδοσιακά αγνοηθεί από αυτό που θεωρούνταν μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα ως “επίσημη ακαδημαϊκή ιστορία”, δηλαδή “ιστορία από τα πάνω”. Πιο συγκεκριμένα, η Προφορική Ιστορία αναδεικνύει πτυχές της Ιστορίας όπως η ιστορία της καθημερινής ζωής, η ιστορία των συναισθημάτων, η ιστορία των έμφυλων σχέσεων, η ιστορία της εργασίας, ιστορία των μετακινούμενων πληθυσμών. Προκαλεί ρήγμα στη διάκριση μεταξύ επίσημης ιστορίας και μνήμης, μια κληρονομιά του σκληρού θετικισμού του

19ου αιώνα, υπογραμμίζοντας πως ιστορία δεν είναι μόνο η πολιτική και στρατιωτική ιστορία ως καταγραφή των επιτευγμάτων “σπουδαίων ανδρών” αλλά και η κοινωνική ιστορία που εστιάζει στην αλληλεπίδραση, συνύπαρξη ή/και σύγκρουση διαφορετικών κοινωνικών ομάδων και η πολιτισμική ιστορία που μελετά όλες τις μορφές ανθρώπινης δραστηριότητας μέσα στις κοινωνίες όπως τα έθιμα, οι αξίες, οι ιδεολογίες, ο τρόπος ζωής και τα πολιτισμικά προϊόντα όπως η τέχνη. Η ανάδειξη της Προφορικής Ιστορίας ως εργαλείου και κλάδου της Ιστορίας απορρίπτει την προτεραιοποίηση των γραπτών πηγών έναντι των προφορικών μαρτυριών, είναι μια “ιστορία από τα κάτω” που δίνει φωνή σε καταπιεσμένες και περιθωριοποιημένες κοινωνικές ομάδες που παρέμεναν για αιώνες βουβές και άορατες για τα αρχεία. Ειδικά η εμπλοκή της νέας γενιάς στην παραγωγή της Προφορικής Ιστορίας και η εισαγωγή της Προφορικής Ιστορίας στην Εκπαίδευση είναι ιδιαίτερα σημαντική. Πρώτον, εξοικειώνει τα παιδιά με ένα σύγχρονο μεθοδολογικό εργαλείο της Ιστορίας καθιστώντας τα ικανά να συμμετάσχουν στη δημιουργική διαδικασία της παραγωγής της. Δεύτερον, παρέχει την ευκαιρία να “ξανασυναντηθούν” με το αντικείμενο της ιστορίας πέρα από τα απαρχαιωμένα σχολικά εγχειρίδια που προωθούν μια αδιαπραγμάτευτη εθνική αφήγηση και να συνειδητοποιήσουν τις πολλές και διαφορετικές αποχρώσεις του παρελθόντος μέσα από τις προφορικές μαρτυρίες. Τέλος, αποδομεί την κοινή στερεοτυπική αντίληψη πως μόνο οι ηλικιωμένοι είναι φορείς της μνήμης ενός τόπου, αναδεικνύοντας τα παιδιά και τους νέους ως ισότιμους φορείς κοινωνικής μνήμης, αφηγητές και δημιουργούς της ιστορικής αναπαράστασης.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο κινηματογράφος εν γένει αλλά ιδιαίτερα η τεχνική του stop-motion είναι μια συλλογική διαδικασία που μαθαίνει τα παιδιά να συνεργάζονται, να εφευρίσκουν μαζί λύσεις για όποια προβλήματα προκύπτουν, να καλλιεργούν τη φαντασία, τη δημιουργικότητα, και την αφηγηματική ικανότητά τους. Η εμπλοκή των μαθητών/μαθητριών στη δημιουργία μιας πολυαισθητηριακής ατμόσφαιρας με τη χρήση εικόνας, ήχου, χρόνου, κίνησης και ρυθμού οξύνει την αντιληπτική ικανότητα των παιδιών. Στο εργαστήριο stop-motion, δίνεται στα παιδιά η ευκαιρία να συμμετέχουν σε όλα τα στάδια δημιουργίας μιας ταινίας. Από τη βασική ιδέα, στις βασικές αρχές του σεναρίου, τη δημιουργία χαρακτήρων και σκηνικών, μέχρι το γύρισμα των σκηνών, την προσθήκη του ήχου και τέλος την δημιουργία των τίτλων της ταινίας για την ολοκληρωμένη παρουσίασή της. Με αυτό τον τρόπο τα παιδιά, με την τεχνική του stop-motion αναλαμβάνουν ρόλο σεναριογράφου, οπερατέρ, σκηνογράφου, ηθοποιού, σκηνοθέτη/τριας, κατασκευαστή/τριας, φωτογράφου, τηχολήπτη/πτριας, φωτιστή. Τους δίνεται έτσι η ευκαιρία να γνωρίσουν τα επαγγέλματα γύρω από τον κινηματογράφο και να κατανοήσουν πώς λειτουργεί το σύνθετο σύστημα του κινηματογράφου.

ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στο εργαστήριο «Κινηματογράφος Stop Motion Animation και Προφορική Ιστορία», τα παιδιά παίζουν στον ρόλο του ερευνητή και του δημιουργού, και, με την καθοδήγηση των εκπαιδευτών/τριών, φτιάχνουν, μέσω της τεχνικής του stop-motion, ταινίες ντοκιμαντέρ μικρής διάρκειας (docu-animation), βασισμένες σε προφορικές μαρτυρίες και φωτογραφικό υλικό που συνέλεξαν τα ίδια για μια κοινή θεματική. Αυτή η κοινή θεματική μπορεί να είναι η ιστορία της γειτονιάς/πόλης τους, ένα συγκεκριμένο τοπόσημο της (π.χ. ένα πάρκο, ένα καφενείο), ένα γεγονός που σημάδεψε τη γειτονιά/πόλη (π.χ. ένας σεισμός, η ανάπλαση μιας πλατείας), ένα κτίριο/θεσμός (π.χ. το ψυχιατρείο στη Λέρο ή οι βιομηχανίες στην Ελευσίνα) ή ένα κοινό βίωμα (π.χ. μετανάστευση, κινητικότητα οικογένειας). Το είδος του Docu-animation προσφέρει μεγάλη ευρύτητα στους τρόπους παραγωγής και σκηνοθεσίας του φιλμ εξαιτίας της εγγύτητάς του με τέχνες όπως η ζωγραφική, το σχέδιο και το κολάζ. Ταυτόχρονα, η τεχνική του stop motion animation είναι ο πιο ενδεδειγμένος τρόπος για την εισαγωγή των παιδιών στο σινεμά και τις τεχνικές της κινούμενης εικόνας. Έτσι, στο εργαστήριο πειραματιζόμαστε με το είδος του docu-animation με τα παιδιά στον ρόλο του δημιουργού. Θέλοντας να εξερευνήσουμε μια θεματική και μέσα από τα μάτια των παιδιών, συνδυάζουμε την ιστορία, και συγκεκριμένα την προφορική ιστορία, με την τεχνική του stop-motion

animation. Για παράδειγμα, ο κυρίαρχος χαρακτήρας μιας πόλης ή μιας γειτονιάς δίνει πρόσφορο έδαφος για την ενότητα της ιστορικής μνήμης και την ομοιότητα στους άξονες της αφήγησης πάνω στην οποία χτίζεται το σενάριο για τα docu-animation. Αντίστοιχα άλλα παραδείγματα κοινών θεματικών μπορούν να προσαρμοστούν από τους εκπαιδευτές στην κάθε περίπτωση. Το εργαστήριο, μέσα από δραστηριότητες που βοηθούν στην κατανόηση των βασικών αρχών της κινούμενης εικόνας, εισάγει τα παιδιά στον μαγικό κόσμο του κινηματογράφου. Παράλληλα, τα προσκαλεί να προσεγγίσουν την ιστορία της πόλης τους μέσα από την δική τους ματιά, μετατρέποντας τα σε ερευνητές και ερευνήτριες. Τα παιδιά, χρησιμοποιώντας ως πρώτη ύλη την ιστορική έρευνα και προφορικές μαρτυρίες που συλλέγουν από το περιβάλλον τους, δημιουργούν ταινίες ντοκιμαντέρ (docu-animation) μικρής διάρκειας με την τεχνική του stop-motion. Μέσα από αυτόν τον τρόπο έρευνας και αφήγησης, τα παιδιά αποτυπώνουν τη δική τους εκδοχή για την αναπαράσταση της ιστορίας.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Το εργαστήριο έχει συνολική διάρκεια 30 ώρες, οι οποίες μοιράζονται σε 10 συναντήσεις.

ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΠΑΙΔΙΩΝ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ

Το εργαστήριο μπορεί να πραγματοποιηθεί με μια αντιστοιχία της τάξης δυο εκπαιδευτές/τριες ανά 6 παιδιά.

ΠΟΥ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ

▶ Το εργαστήριο απευθύνεται σε εκπαιδευτές/τριες που έχουν κάποια εξοικείωση με την κινούμενη εικόνα, τα ψηφιακά μέσα/εργαλεία και παράλληλα έχουν ενδιαφέρον για την προφορική ιστορία ως εργαλείο προσέγγισης του παρελθόντος.

* Εκπαιδευτικοί που διδάσκουν εικαστικά, πληροφορική, ιστορία· εκπαιδευτικοί α' β' βαθμίδας, θεωρητικοί του κινηματογράφου και θεατρολόγοι είναι κάποιες από τις ειδικότητες που θα μπορούσαν να φέρουν εις πέρας το εργαστήριο. Θα ήταν ενδεδειγμένο οι εκπαιδευτικοί να έχουν εξοικείωση με ψηφιακά μέσα και εργαλεία πριν την έναρξη του εργαστηρίου.

▶ Το εργαστήριο απευθύνεται σε παιδιά 10-12⁺ ετών.

ΟΦΕΛΗ

▶ Τα παιδιά εξοικειώνονται με τεχνολογικά μέσα αναλογικά και ψηφιακά, τόσο παλαιότερα και διαχρονικά (π.χ. ζωοτρόπιο, φωτογραφία, κινηματογράφος), όσο και νεότερα (π.χ. εφαρμογές στο tablet). Με αυτό τον τρόπο καλλιεργούνται στα παιδιά δεξιότητες που είναι απαραίτητες για να ανταποκριθούν στη σύγχρονη πραγματικότητα, χτίζοντας, όμως, και μια επαφή με παραδοσιακές μορφές τεχνολογίας (media literacy).

▶ Η μεθοδολογία της προφορικής ιστορίας επεκτείνεται και στα σχολεία με στόχο την εμπλοκή της νεότερης γενιάς στη διαδικασία παραγωγής της ιστορίας με βάση μια κοινή θεματική (π.χ. η

ιστορία μιας γειτονιάς/πόλης) και στη δημιουργία ενός ιστορικού αρχείου προφορικών μαρτυριών και οπτικοακουστικού υλικού (π.χ. παλιές φωτογραφίες, οικογενειακά κειμήλια, έγγραφα από την εργασία των παππούδων τους, αντικείμενα καθημερινής ζωής του παρελθόντος). Κατά αυτόν τον τρόπο αποδομείται το στερεότυπο και η καθιερωμένη κοινή αντίληψη ότι μόνο οι ηλικιωμένοι φέρουν το βάρος της μνήμης, δείχνοντας ότι η νέα γενιά διαμορφώνεται και εξακολουθεί να εμπλέκεται στο παρελθόν ως φορέας της διαγενεακής μνήμης.

► Τα παιδιά οξύνουν την κριτική τους σκέψη καθώς έρχονται σε επαφή με τη διαδικασία της μάθησης μέσα από την έρευνα και την καλλιτεχνική δημιουργία, αποκτούν αίσθηση «παρελθόντος-παρόντος», δηλαδή του ιστορικού γίνεσθαι, εξοικειώνονται με τον οπτικό πολιτισμό της εποχής τους, και αναπτύσσουν την κοινωνική τους ευαισθησία. Προσκαλώντας τα παιδιά να δημιουργήσουν μια ταινία βασισμένη στην ιστορική έρευνα, τα παιδιά μετατρέπονται σε ερευνητές και ερευνήτριες της ιστορίας καθώς και σε δημιουργούς της αναπαράστασής της.

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

► Τεχνολογικός Εξοπλισμός

1. Κινητό smart phone ή tablet, ένα ανά τραπέζι εργασίας/set δηλαδή ανά ομάδα.
2. Τρίποδα (επιτραπέζια) για το κινητό ή το tablet
3. Δύο μικρά φωτιστικά γραφείου
4. Δύο λάμπες (δυνατές και ιδανικά θερμές)

5. Εφαρμογή STOP MOTION ANIMATION STUDIO, πρέπει να είναι κατεβασμένη σε όλες τις συσκευές-κάμερες ιδανικά η pro εκδοχή

6. Ένα μεγάλο σταθερό τραπέζι

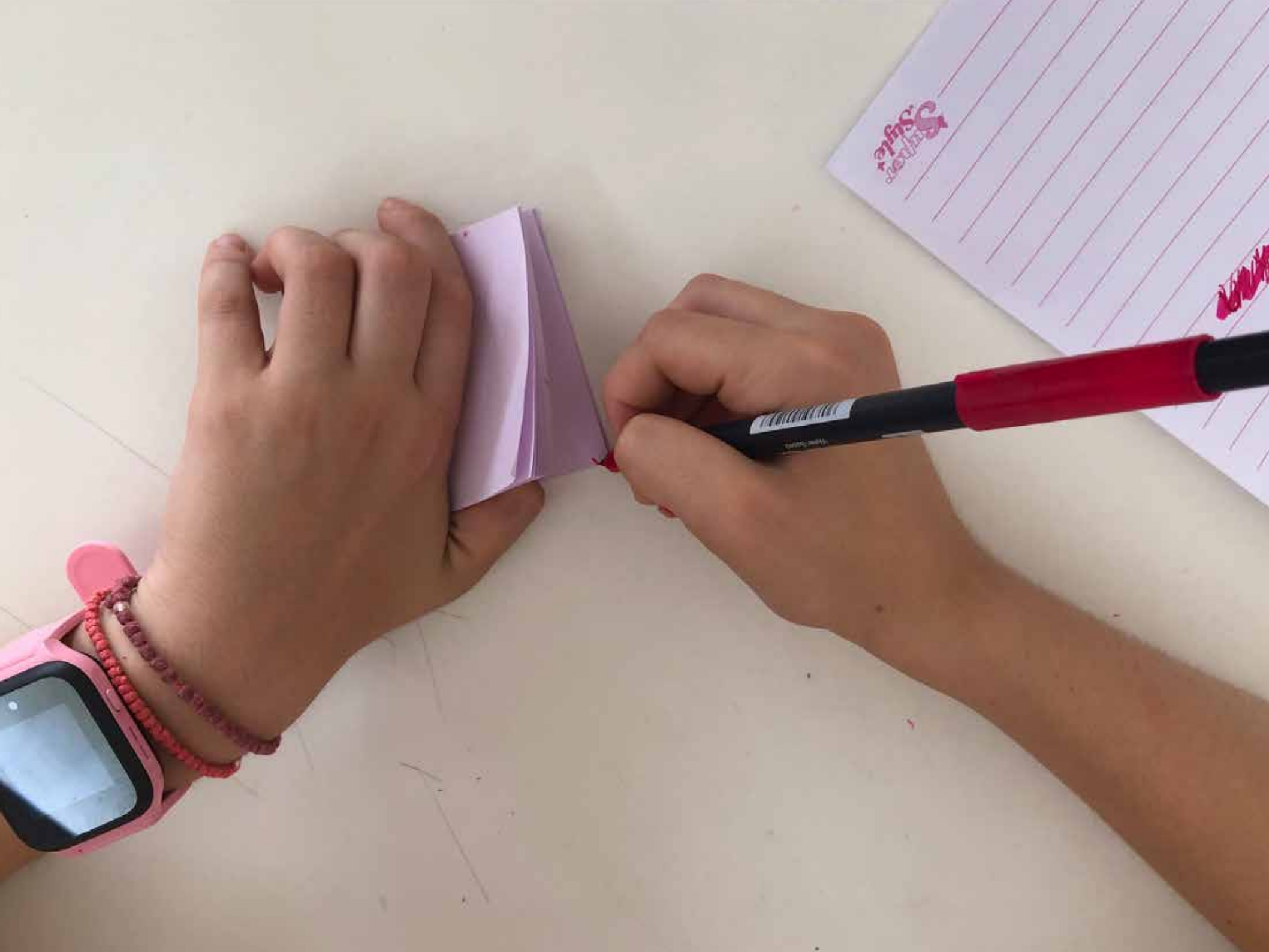
► Υλικά

Τα υλικά που θα επιλεγούν θα καθορίσουν και την αισθητική των ταινιών.

Ένας εκτυπωτής και ένα scanner είναι πολύ χρήσιμα για το εργαστήριο, για την σάρωση του υλικού που θα φέρουν τα παιδιά και το τύπωμα φωτογραφιών που θα χρησιμοποιηθούν ως υλικά.

Ενδεικτικά:

1. Χαρτόνια
2. Ψαλίδια
3. Μαρκαδόροι
4. Τυπωμένες φωτογραφίες
5. BLUE TAC
6. Χαρτοταινία
7. Οτιδήποτε άλλο σκεφτούν οι συμμετέχοντες (ενδεικτικά: βαμβάκι, σφουγγάρι, υφάσματα, κλωστές, χρώμα, χρυσόσκονες, κλπ, κλπ)

ΠΩΣ ΚΑΝΩ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

Ο εκπαιδευτής/τρια ή εκπαιδευτρια πρέπει να έχει μελετήσει τα παρακάτω ώστε να μπορέσει να συντονίσει το εργαστήριο.

Πρέπει να έχει φτιάξει ένα ζωοτρόπιο για να το δείξει στα παιδιά. Πρέπει να έχει φτιάξει ο ίδιος ένα flipbook και τέλος πρέπει να έχει εξοικειωθεί με την εφαρμογή Stop Motion Studio και με την τεχνική του stop motion animation ώστε να είναι σε θέση να συντονίσει το εργαστήριο.

ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ

Στο πρώτο στάδιο του εργαστηρίου, εισάγουμε τα παιδιά στην προφορική ιστορία μέσω φωτογραφιών που σχετίζονται με τη θεματική που έχουμε ήδη εμείς επιλέξει, αναζητήσει, βρει και μελετήσει (π.χ. φωτογραφίες πόλης/γειτονιάς). Με ερέθισμα αυτές τις φωτογραφίες, ρωτάμε τα παιδιά εάν θυμούνται κάποιες ιστορίες από συγγενείς ή φίλους που να σχετίζονται με τη θεματική. Ταυτόχρονα, τα παιδιά εκπαιδεύονται στο πως μπορούν να πάρουν μια συνέντευξη (ένα από τα βασικά εργαλεία της προφορικής ιστορίας). Στη συνέχεια τα παιδιά προσκαλούνται να φέρουν στην επόμενη συνάντηση, προφορικές μαρτυρίες αλλά και σχετικό οπτικοακουστικό υλικό (π.χ. φωτογραφίες από παλιά άλμπουμ, ένα cd με μουσική που έπαιζαν σε κάποια γιορτή) που θα συλλέξουν από το οικογενειακό και φιλικό τους περιβάλλον, πάλι με

γνώμονα την ιστορία της θεματικής (π.χ. πόλης/γειτονιάς). Στις περιπτώσεις που το εργαστήριο πραγματοποιείται στο πλαίσιο μιας πόλης/γειτονιάς με ομοιογενή χαρακτήρα, οι ιστορίες των παιδιών, τόσο οι αυθόρμητες όσο και αυτές που συλλέγονται από τις συνεντεύξεις, κουβαλούν τη διαγενεακή μνήμη του τόπου, φέρουν ομοιότητες και συσχετίσεις και αποτελούν πρόσφορο έδαφος για να χτιστεί συλλογικά και σταδιακά ένα σενάριο για τα docu-animation films. Ακόμα, όμως, και εάν επιλεγεί μια άλλη θεματική, οι κοινοί άξονες αυτής θα οδηγήσουν σε αντίστοιχα αποτελέσματα.

Βοηθητικό Υλικό:

► **ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ** Τασούλα Βερβενιώτη, Γιούλη Χρονοπούλου (επιμ.), 4ο ΠΕΚΕΣ, Δίκτυο Σχολείων για την Τοπική και Προφορική Ιστορία, Αθήνα 2020

► **ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ**

► **Η ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΑΕΙ ΣΧΟΛΕΙΟ**

ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ

Στο δεύτερο στάδιο του εργαστηρίου, εισάγουμε τα παιδιά στην τέχνη του κινηματογράφου και τις τεχνικές της κινούμενης εικόνας. Δείχνουμε στα παιδιά την πρώτη μηχανή προβολής το ζωοτρόπιο και φτιάχνουμε μαζί flip-book ώστε να κατανοήσουν την έννοια της κινούμενης εικόνας, προβάλλουμε ταινίες μικρού μήκους που έχουν παραχθεί με την τεχνική του stop-motion animation, συζητάμε

θεματικές γύρω από τους χαρακτήρες, την πλοκή, το «πρόβλημα» και τη λύση του κλπ.

Βοηθητικό Υλικό

► STOP MOTION ANIMATION

Θα πρέπει να έχει γίνει κατανοητό από τους εκπαιδευτές/τριες πώς λειτουργεί η κινούμενη εικόνα στην πράξη. Επομένως, είναι απαραίτητο να γίνουν διάφορες δοκιμές με την βοήθεια των παρακάτω συνδέσμων.

1. The Process of Production: Stop Motion Animation
2. A Complete Guide for Stop-Motion Animation in the Art Room
3. 01 First Steps - Stop Motion Studio Tutorial

* ΙΔΕΕΣ-ΕΙΔΗ STOP MOTION

- Candy - Short Stop Motion Film
- More Stop Motion Ideas
- Stop motion, claymation. First try.
- Drawing Stop Motion
- Stop Motion Animation Compilation | The Seasons
- Margaret Scrinkl
- Cloudy Day - Ein Stop Motion Kurzfilm
- Stop Motion Video- paper stop motion

► ΠΩΣ ΝΑ ΦΤΙΑΞΩ ΕΝΑ ΖΩΩΤΡΟΠΙΟ

Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να κατασκευάσει ένα ζωοτρόπιο για το εργαστήριο.

1. Make your own zoetrope cartoon animator
2. How to make a zoetrope

3. How To Make Your Own Zoetrope

4. Ιστορία του Ζωωτροπίου

► ΠΩΣ ΝΑ ΦΤΙΑΞΩ ΕΝΑ FLIP BOOK

Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να φτιάξει ένα flip book για να μπορέσει να καθοδηγήσει τους μαθητές να κάνουν το ίδιο. Για την κατασκευή του μπορείτε να χρησιμοποιήσετε posted. Το σχέδιο μπορεί να είναι πολύ απλό, π.χ μια μπάλα που διασχίζει το χαρτί από την μία μεριά έως την άλλη στον αέρα.

1. How to Make A Flipbook
2. How to make easy balloon flipbook
3. How To Make Easy Flipbooks - Flipped

ΤΡΙΤΟ ΣΤΑΔΙΟ

Στο τελικό στάδιο του εργαστηρίου, τα παιδιά προχωρούν τα ίδια στη δημιουργία της ταινίας τους με βάση τις ιστορίες που έχουν συλλέξει. Γράφουν το σενάριο βάσει κοινών θεματικών αξόνων χρησιμοποιώντας, όπου είναι εφικτό, τις προφορικές μαρτυρίες και το φωτογραφικό υλικό που έχουν συλλέξει. Παράλληλα φτιάχνουν το σκηνικό (set), κόβοντας παλιές φωτογραφίες, χαρτόνια και άλλα υλικά και ζωγραφίζοντας. Στη συνέχεια κινηματογραφούν σκηνές χρησιμοποιώντας την εφαρμογή Stop-Motion Studio και τέλος, ντύνουν την ταινία τους με ήχους που είτε ηχογραφούν τα ίδια, είτε βρίσκουν στο διαδίκτυο.

Βοηθητικό Υλικό

► ΠΩΣ ΛΕΜΕ ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ; ΤΡΟΠΟΙ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

1. Narrative Strategies

► STOP MOTION ANIMATION STUDIO

Ο εκπαιδευτής/τρια πρέπει να εξοικειωθεί με το περιβάλλον της εφαρμογής STOP MOTION STUDIO PRO ώστε να καθοδηγήσει τους εκπαιδευόμενους.

1. Stop Motion Studio Pro: Πώς Θα Κάνουμε Ταινία;
2. Stop Motion Studio App

TAINIES ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Bottle
2. A Girl Named Elastica
3. The Robot and the Butterfly
4. MUTO a wall-painted animation by BLU
5. I Never Picked Cotton (docu-animation)
6. Το ταξίδι του τρόμου της βασίλισσας
7. About real story
8. Esperança (docu-animation)
9. Μια φορά κι έναν καιρό στην Ελευσίνα (docu-animation)
10. Ποδηλατάδα στην Ελευσίνα (docu-animation)
11. Ο Παγωτατζής (docu-animation)

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ

ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

- Διαδικτυακό μάθημα: Μνήμη και Προφορική Ιστορία από τη Ρίχη Βαν Μπούσχοτεν
- Graham Smith, *The making of oral history*
- «Οι ιστορικοί γκρεμίζουν τα αγάλματα», μια συνέντευξη για την Προφορική Ιστορία με την ιστορικό Τασούλα Βερβενιώτη
- Εκπομπή “Ιστορία στο Κόκκινο: Πέρα από τις τυπωμένες σελίδες: το βίωμα, η μαρτυρία και οι ομάδες προφορικής ιστορίας” Συζητούν η Τασούλα Βερβενιώτη και ο Βαγγέλης Καραμανωλάκης
- Ομάδες Προφορικής Ιστορίας
- Ένωση Προφορικής Ιστορίας
- Oral History Society UK

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Portelli, Alessandro, *The Death of Luigi Trastulli and Other Stories: Form and Meaning in Oral History*, Albany: SUNY Press, 1991
- Portelli, Alessandro, *The Battle of Valle Giulia: Oral History and the Art of Dialogue*, Madison: University of Wisconsin Press, 1997.
- Frisch, Michael, *A Shared Authority: Essays on the Craft and Meaning of Oral and Public History*, Albany, State University of New York Press, 1990.
- Perks Robert, Thomson Alistair (eds.), *The Oral History Reader*, London: Routledge, 1998, 2η αναθεωρημένη έκδοση 2006, 3η αναθεωρημένη έκδοση 2016.
- Ritchie, Donald (ed.), *The Oxford Handbook of Oral History*, Oxford University Press, 2011.

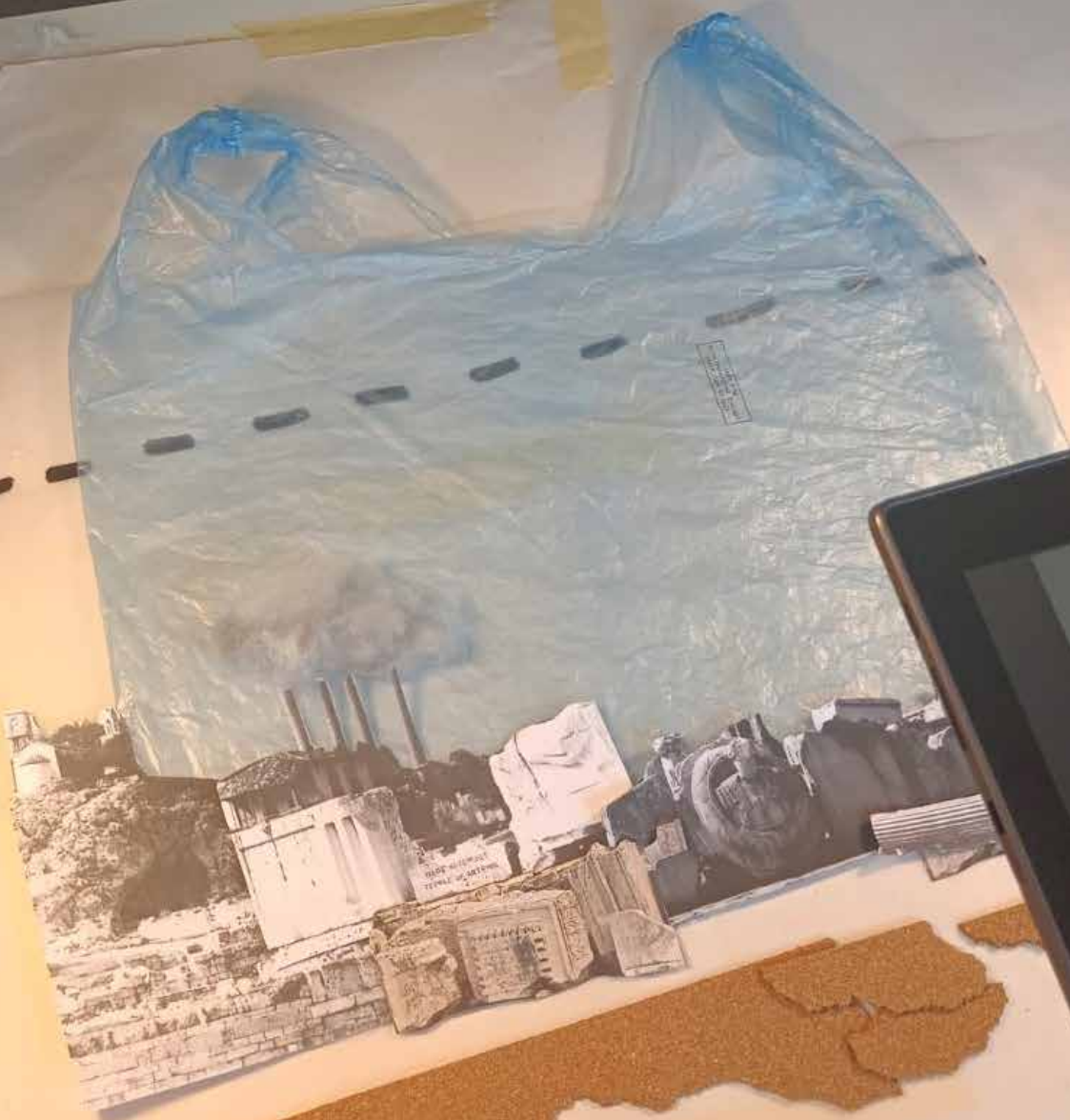
- Samuel Raphael, Thompson Paul (eds.), *The Myths We Live By*, London: Routledge, 1990.
- Halbwachs, Maurice. *Τα κοινωνικά πλαίσια της μνήμης* (μτφ. Ε. Ζέη). Αθήνα: Νεφέλη 2013.
- Θανοπούλου Μαρία, Μπουτζουβή Αλέκα (επιμ.), «Όψεις της προφορικής ιστορίας στην Ελλάδα», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών* 107 Α', 2002.
- Πασσερίνι, Λουίζα, *Σπαράγματα του 20ού αιώνα. Η Ιστορία ως βιωμένη εμπειρία*. Αθήνα: Νεφέλη 1998.
- Thompson, Paul, *Φωνές από το παρελθόν. Προφορική ιστορία*, Αθήνα: Πλέθρον, 2002.
- Βαν Μπουσκότεν, Ρ., Τ. Βερβενιώτη, Κ. Μπάδα, Ε. Νάκου, Π. Πανταζής, και Π. Χαντζαρούλα (επιμέλεια). *Γεφυρώνοντας τις γενιές: διεπιστημονικότητα και αφηγήσεις ζωής στον 21ο αιώνα: προφορική ιστορία και άλλες βιο-ιστορίες*. Βόλος: Ένωση Προφορικής Ιστορίας, 2013.
- Βαν Μπούσχοτεν, Ρ., Τ. Βερβενιώτη, Δ. Λαμπροπούλου, Μ. Μούλιου, Π. Χαντζαρούλα (επιμέλεια), *Η μνήμη αφηγείται την πόλη. Προφορική ιστορία και μνήμη του αστικού χώρου*, Αθήνα: Πλέθρον, 2016.

DOCU-ANIMATION

- Documentary Animation Discourse
- Animation In Documentary: A Beautiful Paradox
- When Documentaries Get Graphic: Animation Meets Actuality

STOP MOTION ANIMATION

- Stop Motion Animation - Everything You Need To Know

ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

ΗΜΕΡΑ 1η

Γνωριμία ομάδας (π.χ. μέσα από παιχνίδια)

► Εισαγωγή στη θεματική παρουσίαση υλικού από τον εκπαιδευτή και συζήτηση

Τι ξέρετε γι' αυτό; Μοιραζόμαστε τις ιστορίες που ξέρουν τα παιδιά.

► Εισαγωγή στην προφορική ιστορία

Μάθημα και συζήτηση εκπαιδευτών μαθητών με θέμα: «Τι είναι η ιστορία; Τι είναι η προφορική ιστορία;»

- Κατανόηση του πεδίου ιστορίας
- Κατανόηση της προφορικής μαρτυρίας ως μέσου συγγραφής της ιστορίας.
- Παράδειγμα: «Τι ξέρετε για την κοινή θεματική;»: Συζήτηση για την επιλεγμένη θεματική.

▸ Εργασία για το σπίτι: Όλα τα παιδιά να ζητήσουν από ένα μέλος της οικογένειάς τους να αφηγηθεί μια ιστορία για την θεματική ή/και να αναζητήσουν/φέρουν υλικό (π.χ. φωτογραφίες, αντικείμενα, κλπ).

ΗΜΕΡΑ 2η

► Εισαγωγή στον Κινηματογράφο.

Ένα παιχνίδι με την εικόνα και τον ήχο; Τι διαφορά έχει η κινούμενη εικόνα από την φωτογραφία;

- Γνωριμία με το Ζωοτρόπιο
- Δημιουργία FLIP BOOK: Εφαρμογή της κινούμενης

εικόνας με αναλογικό τρόπο.

- Προβολή ταινιών μικρού μήκους και συζήτηση. Κατανόηση πρωταγωνιστών και δράσεων
- Γνωριμία με την εφαρμογή Stop Motion Studio
- Γνωριμία με το set, Βασικοί κανόνες χρήσης (χρήση κάμερας, τοποθέτηση φώτων κλπ)

▸ Δοκιμή: ζωντεύουμε ένα αντικείμενο.

Βλέπουμε και συζητάμε τις δοκιμές, λάθη και σωστά.

ΗΜΕΡΑ 3η

► Πριν τη συνέντευξη I

- Μάθημα και συζήτηση εκπαιδευτών-μαθητών για τη θεματική
- Κατανόηση της χρήσης των προφορικών μαρτυριών για την ιστορική αφήγηση της επιλεγμένης θεματικής
- Μοίρασμα των πληροφοριών/ιστοριών φωτογραφιών που έφεραν τα παιδιά από το σπίτι για την εργασία των μελών της οικογένειάς τους
- Συζήτηση/μοίρασμα: μέσα από τις ιστορίες και τις φωτογραφίες, βρίσκουμε τους θεματικούς άξονες και βασικούς χαρακτήρες της αφήγησής μας και επιλέγουμε από ποιους θέλουμε να πάρουμε συνέντευξη

► Εισαγωγή στα είδη οπτικοακουστικής αφήγησης και στις τεχνικές animation

- Προβολή ταινιών μικρού μήκους και συζήτηση. Συζήτηση σεναρίου και χαρακτήρες.

► Πριν τη συνέντευξη II

- Μάθημα: Οδηγός συνέντευξης: καταρτίζουμε τον οδηγό συνέντευξης μαζί με τα παιδιά, εξηγούμε ποιες είναι οι «καλές» ερωτήσεις, οι «καλοί» ερευνητές, οι «καλοί» αφηγητές
- Βιωματικό εργαστήριο/εξάσκηση στη συνέντευξη: τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες των τριών και εξασκούνται στη συνέντευξη μέσα από τους ρόλους του/της ερευνητή/τριας (αυτός/η που παίρνει τη συνέντευξη) – αφηγητή/τριας (αυτός/η που δίνει τη συνέντευξη) – παρατηρητή/τρια (αυτός/η που παρατηρεί και καταγράφει τα δυνατά και αδύναμα σημεία της συνέντευξης)

HMEPA 4η

► Πώς φτιάχνω το Σκηνικό :Σκηνογραφία- Σύνθεση-Υλικά

- Προβολή ταινιών και συζήτηση. Υλικά και κίνηση
- Δοκιμές υλικών και κινήσεων
- Προβολή δοκιμών και συζήτηση

HMEPA 5η

► Δημιουργία σεναρίου

Συζήτηση των ιστοριών που έχουν φέρει τα παιδιά: επιλέγουμε ποιες θα γίνουν ταινία και πώς θα συνδεθούν μεταξύ τους, βρίσκουμε την πλοκή.

► Βασικοί χαρακτήρες

► Βασικές σκηνές. Φτιάχνουμε Πλάνο Γυρισμάτων.

► Σκεφτόμαστε τα υλικά και την σκηνογραφία. Φτιάχνουμε τα σκηνικά.

► Δοκιμές υλικών και κινήσεων

HMEPA 6η

► Χωριζόμαστε σε ομάδες.

► Μοιράζουμε τις σκηνές.

Η κάθε ομάδα αναλαμβάνει να σκηνογραφήσει το σκηνικό, να επιλέξει τα υλικά και να αποφασίσει τις κινήσεις που θα κάνουν αντικείμενα (cut outs από φωτογραφίες, ζωγραφιές, χαρτόνια, κολλάζ) μπροστά στο φακό.

* Ο κάθε ένας έχει έναν ρόλο, κάποια/ος χειριστής της κάμερας και συντονιστής ομάδας, κάποιοι αναλαμβάνουν να κινούν τα αντικείμενα.

► Ξεκινάμε το γύρισμα.

HMEPA 7η

► Βλέπουμε και συζητάμε τις σκηνές που έχουμε γυρίσει μέχρι τώρα.

► Γύρισμα σκηνών.

ΗΜΕΡΑ 8η

- ▶ Βλέπουμε και συζητάμε τις σκηνές που έχουμε γυρίσει μέχρι τώρα.
- ▶ Γύρισμα σκηνών.

ΗΜΕΡΑ 9η

- ▶ Γύρισμα σκηνών.
- ▶ Σκεφτόμαστε τα ηχοτοπία/ τους ήχους των σκηνών.
- ▶ Ηχογράφηση (με το κινητό/ τάμπλετ ή /και με την εφαρμογή Stop Motion Studio Pro).
Αναζήτηση ήχων σε τράπεζες ήχων (<https://freesound.org/>)

ΗΜΕΡΑ 10η

- ▶ Δημιουργία τίτλων.
- ▶ Βάζουμε ήχο στην ταινία μας (ηχητική επένδυση).

Καλή αρχή!!

2023 ΕΛΕΥΣΙΣ
EUROPEAN CAPITAL
of CULTURE
2023ELEUSIS.EU

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Ελλάδα 2.0
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Με τη χρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης
NextGenerationEU

Ναυπηγία
ο άτύχημα

της Ελευθέρου

το Ν

αηθ